

"BROOKLYN" VE "MOSCOW ON THE HUDSON" ADLI SİNEMA FİLMLERİNİN ULUSLARARASI GÖÇ VE UYUM EKSENİNDE İNCELENMESİ*

The Examining of 'Brooklyn' and 'Moscow on the Hudson' Motion Pictures on the Axis of International Migration and Harmonization

İbrahim İRDEM**
Dorukan ÇELİK***

Öz

Göç, tarihsel süreç içerisinde çeşitli nedenlerle sürekli karşılaşılan bir gerçeklik olması sebebiyle güncel bir konu niteliği taşımaktadır. İster zorunlu nedenlerle gerçekleşsin ister iradi unsurlara dayansın uluslararası göç hareketleri neticesinde uyum sorunlarıyla karşılaşmaktadır. Dolayısıyla hem uluslararası göçün kendisi hem de göç etme eylemi neticesinde ortaya çıkan uyum meselesi incelenmesi gereken önemli bir konudur. Bu çalışma göç konusuna disiplinler arası bir perspektiften yaklaşarak uluslararası göç ve uyumu iki sinema filmi üzerinden ele almaktadır. Çalışmada 'Brooklyn' ve 'Moscow On the Hudson (İltica Planı)' filmleri üzerinden uluslararası göç ve buna bağlı olarak göçmen ve mültecilerin yerel topluma uyum süreçleri ele alınmaktadır. Bu kapsamda çalışmada nitel araştırma yöntemi kapsamında söylem analizi ve betimleyici analiz türlerinden yararlanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası Göç, Uyum, Sinema, Brooklyn, İltica Planı

Abstract

The phenomenon of migration is an up-to-date issue since it is a reality that is constantly encountered for various reasons in the historical process. Regardless of whether it is for compulsory reasons or based on voluntary factors, harmonization problems are encountered as a result of international migration movements. Therefore, both the international migration itself and the adaptation issue that emerges as a result of the migration are important issues to be examined. This study approaches the issue of migration from an interdisciplinary perspective and deals with international migration and harmonization through two films. In this study, international migration and the harmonization process of migrants and asylum seekers to the local community are examined through motion pictures titled 'Brooklyn' and 'Moscow On the Hudson'. In this context, in the scope of qualitative research method, discourse analysis and descriptive analysis were used.

Keywords: International Migration, Harmonization, Cinema, Brooklyn, Moscow on the Hudson

* Makale Geliş Tarihi: 12.12.2019

** Dr. Öğr. Üyesi, Polis Akademisi Başkanlığı Güvenlik Bilimleri Enstitüsü Güvenlik Stratejileri ve Yönetimi Anabilim Dalı, Ibrahim.irdem@pa.edu.tr, ORCID: /0000-0003-0559-3418.

*** Medya ve Kültürel Çalışmalar Bilim Uzmanı, İstanbul Arel Üniversitesi, celikdorukan@gmail.com, ORCID: 0000-0001-9431-8244.

Giriş

Ülkeler üzerinde siyasi, hukuki, sosyo-ekonomik ve kültürel etkilere neden olan uluslararası göç, göç eden aktörler üzerinde de benzer yansımalara neden olmaktadır. Disiplinler arası bir boyuta haiz olan ve farklı teoriler ekseninde açıklanabilecek uluslararası göç olgusu, bireylerin veya toplulukların kaynak ülkelerden varış ülkelerine çeşitli nedenlerle yer değiştirme hareketi olarak karşımıza çıkmaktadır. Nitekim bireyler göç ettikleri toplumlarda yeni bir sosyal çevre içerisine girerek; kültürel, toplumsal ve ekonomik değişim sürecinin öznesi haline gelmektedirler. Kimi zaman yaşam koşullarını iyileştirmek amacıyla kimi zaman ise vatandaşı olduğu veya mevcut durumda ikamet ettiği ülkeler tarafından uygulanan politikalar ve baskılar nedeniyle daha güvende bir yaşama olanağına sahip olmak üzere başka ülkelere göç etmektedirler. Özellikle küreselleşme süreci ile birlikte bilginin, malların, sermayenin ve ulaşım olanaklarının gelişmesi insanları yaşadıkları yerlerden başka ülkelere göç etmeye teşvik etmiştir. Kaynak ülkeleri ile ilişkisini sürdürmeye devam eden insanlar gittikleri yeni ülkelerde yeni bir sosyal çevre ile etkileşim kurmaktadırlar. Bireylerin göç ettikleri ülkelerin toplumlarına uyum sağlamaları bireyler için o ülkelerdeki farklılıklardan kaynaklı olarak çeşitli sorunlar doğurabilmektedir. Bu sorunlara lisan problemleri, sosyo-kültürel farklılıklar, ülkeler arasındaki siyasal yönetim ayrılıkları, ekonomik düzeylerin değişkenlik göstermesi, gibi hususlar örnek olarak verilebilir. Ancak bireylerin kaynak ülkelerde yaşadıkları sorunlar göçmenlerin varış ülkelerinde karşılaştıkları imkanlar sayesinde aşılabilecek düzeye de gelebilmektedir. Yani bireylerin göç etme eylemini gerçekteştirmeleri, onların, hedefledikleri yaşam çizgisine ulaşabilmesinde önemli bir faktör niteliği taşımaktadır.

Bu çalışmada 'Brooklyn' ve 'Moscow On The Hudson (İltica Planı)' filmleri üzerinden uluslararası göç ve buna bağlı olarak göçmen ve mültecilerin yerel topluma uyum süreçleri incelenecektir. Hedef ülkelerde var olan sosyo-ekonomik, kültürel ve siyasal farklılıkların göçmenlerin ve mültecilerin yerel topluma uyumu üzerindeki etkisinin Brooklyn ve İltica Planı filmlerinde nasıl işlendiği çalışmanın araştırma sorusunu oluşturmaktadır.

Her iki sinema filminin de göç ve uyum süreçleri üzerinde durması, ayrıca söz konusu filmlerde ana karakterlerin ABD’ye göç etmeleri bu filmlerin tercih edilmesinin en önemli sebepleri arasındadır. Bu noktada ABD’nin çok sayıda sosyo-kültürel grubun bir arada yaşadığı ve kuruluş itibarıyla çeşitli ülkelerden aldığı göçle temellerinin atıldığı bir ülke olması önemli bir etken olmuştur. Nitel araştırma yöntemi ile gerçekleştirilen çalışmada analiz türleri olarak betimleyici analiz ve söylem analizinden yararlanılmıştır. Ele alınan filmlerde araştırma sorusuna bağlı olarak sosyal olayların ve olguların açıklanmasında betimleyici analiz yönteminden; karakterler arasındaki diyalogların ve sosyal ilişki biçimlerinin filmdeki konuşmalara bağlı kalınarak açıklanmasından ise söylem analizi türünden faydalanılmıştır.

Multi disiplinler bir çerçevede göç ve uyum konularının ele alındığı bu çalışma, gelecek zaman dilimlerinde dünyadaki ülkelerin inşa edeceği kamu politikalarının şekillenmesinde, bireylerin ve toplumların göç ve uyum meselelerine bakış açılarının geliştirilmesinde, göç ve uyuma ilişkin kitleler üzerindeki bilincin sinema filmleri aracılığıyla kitlelere ulaştırılmasında önem arz etmektedir. Bununla birlikte çalışmayı önemli kılan bir diğer etmen mevcut literatürde sinemadaki göç temalı filmleri temel alarak analiz eden akademik çalışmaların eksikliğini giderme kaygısı taşımasıdır. Çalışmada öncelikle uluslararası göç olgusuna, göç türlerine ve göç teorilerine yer verilmiş; akabinde ise film analizlerine yer verilerek ‘Brooklyn’ ve ‘Moscow On The Hudson’ filmleri çerçevesinde göçmenlerin ve mültecilerin yerel topluma uyum süreçleri tartışılmıştır.

Göç Olgusu

Tarih boyunca insanlığın daima gündeminde olan göç olgusu mekânsal olarak yer değiştirme hareketi olmakla birlikte; gerek göç eden bireylerin gerekse de göç alan toplumun topyekûn olarak zihin dünyasını değiştiren, şekillendiren, farklı anlam ve değerleri benimsemelerine neden olan nüfus hareketliliği olarak karşımıza çıkmaktadır. Hâlihazırda ‘göç’ kavramı; yaşanan coğrafi mekânının idari sınırının aşılmasıyla hedeflenen yeni bir mekânda kısa veya uzun süreli bulunmak amacıyla gerçekleştirilen yer değiştirme hareketi

olarak nitelendirilebilir. Ülke içerisinde ve ülke dışarısında gerçekleştirilen bu yer değiştirme hareketliliği ülke içindeki ve ülke dışındaki söz konusu bu ayırımına göre 'iç göç' ve 'dış göç' olarak ikiye ayrılmaktadır. Buna göre iç göç; bir ülkenin sınırları içerisinde herhangi bir yere yerleşmek üzere gerçekleştirilen yer değiştirme hareketiyken; dış göç ise sınır ötesi gerçekleştirilen göç hareketliliği olup; başka bir ülkeye yerleşme süreci ile ilgilidir. Ekonomik, siyasi, sosyal ve kültürel sebepler hem iç göçün hem de dış göçün gerçekleşmesindeki temel dinamiklerdir.

Göç olgusunu; sosyo-ekonomik, kültürel veya siyasi nedenlerle ortaya çıkan ve coğrafi mekân değiştirme sonucunda toplum yapısını etkileyen demografik hareketlilik olarak tanımlamak mümkündür. Uluslararası Göç Örgütü göçü; "bir kişinin veya bir grup insanın uluslararası bir sınırı geçerek veya bir devlet içerisinde yer değiştirmesi" olarak ele almakta; "süresi, yapısı ve nedeni her ne olursa olsun insanların yer değiştirme hareketi" olarak tanımlamaktadır.¹ TDK ise göçü iktisadi, toplumsal, siyasal nedenlere dayanarak bireylerin ya da toplulukların ülkeler arası yer değiştirmesi veya bir yerleşim yerinden başka bir yerleşim yerine taşınması, hicreti, muhacereti olarak ele almaktadır.² Farklı ve temelde aynı noktalar üzerinde kesişen tanımlarda görüldüğü üzere, göç olgusunun temel karakteristiğini 'yer değiştirme hareketi' oluşturmaktadır. Göç ve nüfus hareketlerine neden olan temel sebepler ise deprem, sel, kuraklık, kıtlık gibi a) *doğal afetler*; ailevi, dini, kültürel nedenlere bağlı olarak gerçekleşen b) *sosyo-kültürel sebepler*; bireylerin veya toplulukların iktisadi olarak daha iyi bir imkâna kavuşması amacıyla (daha iyi istihdam olanağı, daha yüksek ücret temini, iyi koşullarda çalışma arzusu vb.) göç etmenlerinde itici unsuru oluşturan c) *ekonomik sebepler* ve siyasal baskı, zulüm, sosyal güvenlik sistemine erişim imkânlarının kısıtlı olması, güvenlik kaygısı gibi hususlarla göçün gerçekleşmesine neden olan d) *politik nedenlerden* oluşmaktadır.

Göç olgusunun dinamik ve süreklilik içeren yapısı göç hareketlerini belli tasniflere göre ayırarak tanımlamak gerekliliğini

1 Uluslararası Göç Örgütü (IOM), *Göç Terimleri Sözlüğü*, No: 31 Richard Perruchoud-Jillyanne Redpath, der., İsviçre 2011, s. 35.

2 "TDK Sözlüğü", *Göç*, <https://sozluk.gov.tr/?kelime=goc>, (Erişim Tarihi: 13.11.2019).

ortaya çıkarmıştır. Bu ayrımlardan ilki göçün iradi etmenlere ya da zorunluluk içeren durumlara dayalı olarak gerçekleşmesidir. Sosyal ve ekonomik faktörlerin etkisiyle gerçekleşen gönüllü göç; daha iyi yaşam imkanına, sağlık ve eğitim hizmetlerine, istihdam olanaklarına ve daha yüksek ücretlere sahip olmak maksadıyla iradi olarak gerçekleşmektedir. Göç etme niyetinde olan bireylerin ya da toplulukların gitmek istedikleri yerlerle ilgili kendi tercih ve iradeleri ön plana çıkmaktadır. İrade dışında gerçekleşen zorunlu göç ise bireylerin buldukları yerleri terk etmek zorunda kalmaları durumunu ifade etmektedir. Savaş; ülke içerisinde var olan çatışma ortamı; siyasi ve etnik baskı; doğal, çevresel, kimyasal felaketler; gibi nedenler zorunlu göçün itici unsurlarıdır.

Göçün iradi faktörlere göre gönüllü ve zorunlu göç şeklinde sınıflandırılması genellikle birbirleri yerine kullanılan ancak gerçekte farklı anlamlar içeren ‘göçmen’, ‘mülteci’, ‘sığınmacı’ gibi kavram ve statülerin açıklanmasını da önemli hale getirmektedir. Evrensel olarak üzerinde mutabık kalınmış bir ‘göçmen’ kavramı bulunmamakla birlikte; bir yerden bir başka yere daha iyi yaşam koşullarına sahip olmak amacıyla göç eden kişilere ‘göçmen’ adı verilmektedir. Bireylerin göç etme kararı alırken, bu kararı herhangi bir dış faktörün etkisi altında değil, tamamen kendi istekleri doğrultusunda almaları göçmen kavramının temel belirleyici unsurudur. Hür bir irade ile maddi ve sosyal koşulların iyileştirilerek daha fazla refaha kavuşma göçmenlerin temel hedefidir.³ Göçmen bireyler hayalini kurdukları veya arzu ettikleri imkanlara kavuşmak için bir ülkeden başka bir ülkeye göç etmektedirler. Birleşmiş Milletler kısa süreli seyahatte bulunan kişileri (turist, iş adamı vs.) göçmen olarak kabul etmezken; Avrupa Birliği ise göçmen için en az bir yıllık süre kısıtlaması getirerek gönüllü veya istemsiz olarak bir yıldan fazla süreye müteakip vatandaşı olunan devlet ülkesinin sınırları dışında bulunan kişileri esas almaktadır.⁴

3 Uluslararası Göç Örgütü (IOM), *a.g.m.*, s. 37.

4 European Commission, *Asylum and Migration Glossary 6.0 A Tool for Better Comparability Produced By the European Migration Network*, 2018, s.252. https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/networks/european_migration_network/docs/interactive_glossary_6.0_final_version.pdf, (E.T. 14.11.2019).

'Mülteci' ve 'sığınmacı' kavramları gönüllü göç eden kişiler için kullanılan göçmen teriminin ötesinde bir anlam içermektedir. Mülteci; ırkı, dini, milliyeti, belirli bir sosyal gruba üyeliği veya siyasi fikirleri nedeniyle menşei ülkesinden kaçmış olan veya haklı gerekçelere dayanarak zulüm göreceğinden korktuğu için geri dönme konusunda isteksiz olan kişilerdir. 1951 tarihli '*Mültecilerin Hukuki Durumuna İlişkin Cenevre Sözleşmesi*' ve '*Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair 1967 Tarihli Protokol*' mülteci statüsünün yasal çerçevesini çizmektedir. 1951 tarihli Cenevre Sözleşmesinin 1. Maddesinin (A) fıkrasının 2.bendinde mülteci; "*1 Ocak 1951'den önce meydana gelen olaylar sonucunda ve ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi düşünceleri yüzünden zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktuğu için vatandaşı olduğu ülkenin dışında bulunan ve bu ülkenin korumasından yararlanamayan, ya da söz konusu korku nedeniyle, yararlanmak istemeyen; yahut tabiiyeti yoksa ve bu tür olaylar sonucu önceden yaşadığı ikamet ülkesinin dışında bulunan, oraya dönemeyen veya söz konusu korku nedeniyle dönmek istemeyen her şahsı*" kapsamaktadır. 1967 tarihli protokolde ise taraf devletler yeni mülteci akımlarının baş göstermesi sebebiyle '1 Ocak 1951'den önce gelmiş olaylar' şeklindeki zaman sınırlandırmasını lağvetmişlerdir. Böylece Cenevre Sözleşmesinin ilgili maddesindeki kriterlere uyan tüm mültecilerin eşit hukuki statüden yararlanması arzu edilmiştir.⁵ 1951 tarihli Cenevre Sözleşmesindeki bir diğer sınırlama ise coğrafi sınırlamadır. Sözleşme'nin B.(1). Maddesinde '1 Ocak 1951'den önce meydana gelen olaylar' tabiri; ya a) "*1 Ocak 1951'den önce Avrupa'da meydana gelen olaylar*" veya b) "*1 Ocak 1951'den önce Avrupa'da veya başka bir yerde meydana gelen olaylar*" anlamında anlaşılacak denilerek, bu konuda taraf devletlerin beyanda bulunması istenmiştir. 1967 tarihli Protokol'de ise hem coğrafi hem de tarihi sınırlandırmalar kaldırılmıştır.⁶ Uluslararası koruma arayan bir kişi olarak sığınmacı ise; mülteci statüsü elde etmek için başvuruda bulunan; ancak henüz başvuruda bulunduğu ülke

5 "Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin 1967 Protokolü", *BM Ankara Enformasyon Merkezi*, http://www.unicankara.org.tr/doc_pdf/metin_ant3.pdf, (Erişim Tarihi: 15.11.2019).

6 Türkiye ise 1951 tarihli Cenevre Sözleşmesine 1961 yılında taraf olmuş; sözleşmenin kapsamını genişleten 1967 tarihli New York protokolüne 1968'de katılmış; ancak sözleşmeye taraf olurken coğrafi çekince koymuştur. Buna göre Türkiye sadece Avrupa'dan gelen kişilere mülteci statüsü tanımaktadır.

tarafından hakkında mülteci statüsünün tanınmadığı kişilerdir.⁷ Mülteci statüsü elde etmek için başvuruda bulunan sığınmacılar, yaptıkları başvurunun olumsuz sonuçlanması durumunda ülkeyi terk etmek zorundadırlar.

‘Gönüllü’ ve ‘zorunlu göç’ yanında göç hareketlerinin ortaya çıkmasında etkili olan diğer kıstas ise ‘zaman’ bakımından yapılan ayırımdır. Süresine göre göç çeşitleri ‘mevsimlik göçler’ ve ‘sürekli göçler’ olmak üzere iki türdür. Mevsimlik göçler; tarım, hayvancılık, turizm gibi sebeplerle çalışmak ya da gezmek maksadıyla yapılan göçlerdir. Sürekli göçler ise; bireylerin sosyo-ekonomik, siyasal ve doğal nedenlerle halihazırda yaşadıkları yeri temelli olarak terk etmeleridir. Sürekli göçler gönüllü olarak yapılabileceği gibi zorunlu olarak da gerçekleşebilmektedir.

Göç olgusuna ilişkin bir başka sınıflandırma ise düzenlilik kıstası ile ilgilidir. Düzenlilik kıstası bağlamında göç; ‘düzenli göç’ ve ‘düzensiz göç’ olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Düzenli göç; bireylerin uyruğunda bulunduğu ülke dışındaki herhangi bir ülkede yasal mevzuatları gözetmesi, transit olarak kullandıkları ülkenin ve hedef ülkenin yasalarına uygun davranış sergileyerek kısa ya da uzun süreli olarak orada bulunması durumudur. Düzensiz göç ise, bir ülkeye yasadışı giriş yapmak, kalmak veya yasal kaidelere uygun olarak giriş yapıp o ülkede ikamet süresi geçmesine rağmen halen çıkış yapmamaktır. Düzensizlik hem hedef hem kaynak hem de transit ülkeler için söz konusudur. Hedef ülkelere göre düzensiz göç; ülkeye giren kişilerin yasadışı yollara başvurarak girmesini veya yasal yollardan girip çıkış süresine riayet etmemesini kapsamaktadır. Kaynak ülkeler açısından düzensiz göç ise ülkeyi terk eden kişilerin, ülkeden çıkarken uyması gereken prosedürlere uymamasıdır. Transit ülkeler açısından bakıldığında ise kaynak ülkelere hedef ülkelere ulaşmak amacıyla yasal ya da yasal olmayan yollarla ülkeye girilerek söz konusu sınırının aşılması durumudur. Burada transit ülke geçiş ülkesi olarak kullanılmaktadır.⁸

7 “What’s the Difference Between A Refugee and An Asylum Seeker?”, *Amnest International*, 2019, <https://www.amnesty.org.au/refugee-and-an-asylum-seeker-difference/>, (Erişim Tarihi: 15.11.2019).

8 “Düzensiz Göç”, *Göç İdaresi Genel Müdürlüğü*, <https://www.goc.gov.tr/duzensiz-goc-hakkinda>, (Erişim Tarihi: 26.11.2019).

Göç Kuramları

Uluslararası göç hareketleri, göç olgusunu farklı yaklaşımlar çerçevesinde açıklayan disiplinlerin etkisiyle bütüncül bir kuram ekseninde değil; çeşitli kuramlar aracılığıyla farklı veçheleri ele alınmaktadır.

Bilhassa 19. yüzyılın ortalarında göç olgusunu tek ve kapsamlı bir kuramla açıklama çabalarına karşılık, içinde bulunduğumuz yüzyılda göçün karmaşık bir nitelik kazanmasıyla birlikte bütüncül yaklaşımlardan zamanla vazgeçilmiştir. 1885 yılında Ernest George Ravenstein tarafından geliştirilen 'Göç Kanunları' adlı çalışma göç kuramları konusundaki ilk girişim olmuştur. Ravenstein göç hareketlerine ilişkin genellemeler yapmıştır. Özellikle Büyük Britanya üzerine odaklanan Ravenstein; sanayi ve ticaret merkezlerinde emeğe olan ihtiyacın göç akımlarının ana nedeni olduğunu dile getirmiştir. Ravenstein göçle ilgili yaptığı genellemede göç yasası olarak yedi ana madde saymıştır. Buna göre;⁹

- Göçmenler kısa mesafede göç etmektedirler. Nüfus hareketleri özellikle göçmenleri kendisine çeken büyük ticaret ve sanayi merkezleri yönünde gerçekleşmektedir.
- Menzili sınırlı /dar; ancak ülke çapında genel bir özellik arz eden göç hareketleri sonucunda kentlere yakın mesafede olan bölgelerden kentlere doğru göç akışı gerçekleşmesiyle birlikte uzak yerlerden gelen göçmenler kırsal kesimde bulunan yerlere yayılma eğilimi göstermektedirler.
- Bu yayılma süreci göçü içerisine çeken sürecin tersi olmakla birlikte benzer özellikler göstermektedir.
- Her ana göç akımı, kendisini denkleştirici bir karşı akım üretmektedir.
- Uzun mesafelerle göç eden bireyler genellikle ticaretin ve endüstrinin yoğun olduğu yerleri tercih etmektedirler.

9 Ernst Georg Ravenstein, "The Laws of Migration", *Journal of the Statistical Society of London*, 48(2), 1885, s. 198-199.

•Şehirlerin yerlileri ülkenin kırsal alanlarında yaşayan nüfusa göre daha az göç etmektedirler.

•Kadınlar, erkeklerden daha fazla göç ederler.

Göç konusunda ilk kapsamlı teorik çalışma olarak kabul edilen Ravenstein’in göç yasaları akabinde çok sayıda kuram göç olgusunu analiz etmeye çalışmıştır. Göç olgusunu daha çok kentler, iç göç ve endüstri temelinde ele alan Ravenstein’in açıklamaları göç hareketlerinin gerçekleşmesini sağlayan tüm dinamikleri açıklamak açısından yetersizdir. Yine göç olgusunu kısa mesafede gerçekleşen hareketlilik olarak değerlendirmek de kendisinden sonraki teorilerin göçe farklı perspektiften bakmasını zorunlu hale getirmiştir. Göçü açıklayan teorik yaklaşımların ortaya koydukları farklılıkların sebebi ise göç etme eylemini şekillendiren faktörler üzerine yapılan vurgularla ilgili olmuştur.

Ravenstein’in kuramı sonrasında uluslararası göç hareketlerinin sebeplerini ve sonuçlarını açıklayan birtakım teoriler ortaya atılmıştır. İtme- çekme kuramı, neoklasik ekonominin mikro ve makro kuramı, yeni iş gücü ekonomisi, ikiye bölünmüş emek piyasası kuramı, dünya sistemleri teorisi, ilişkiler ağı teorisi gibi bir dizi teoriler geliştirilmiştir.

İtme-çekme kuramı ‘Bir Göç Teorisi’ isimli yayınıyla 1966 yılında Everett Lee tarafından ortaya atılmıştır. Lee’ye göre göç hareketleri dört temel etmenden etkilenmektedir. Bunlardan ilki göç edilen yere özgü, kaynak bölgedeki ‘itici faktörlerdir’. Düşük istihdam oranı, düşük gelir düzeyi, yoksulluk, eğitim, sağlık ve alt yapı hizmetleri gibi imkanların elverişli olmaması itici faktörler olarak nitelendirilebilirken; hedef ülkedeki istihdam fırsatları, eğitim, sağlık gibi hizmetlerin daha elverişli olması, düşük suç oranı, daha nitelikli yaşam kalitesi, daha güvenli ortam vb. gibi hususlar ise göçün oluşmasına neden olan ‘çekici faktörleri’ oluşturmaktadır. Bunun yanında göçü azaltıcı etkiye sahip, göç hareketlerini etkileyen üçüncü faktör ise ‘aradaki engellerdir’. Kaynak ülke ile hedef ülke arasındaki mesafenin fazla olması, göçün getireceği maliyet vb. gibi hususlar bu kapsamda değerlendirilmektedir. Göç hareketlerine neden olan dördüncü etmen ise ‘kişisel etmenlerdir’. Göç edecek kişinin yaşı, cinsiyeti, sağlık durumu, medeni hali,

bakmakla yükümlü olduğu çocuk sayısı vb. faktörler göç etme kararı almalarında bireylerin tercihini etkilemektedir. İtme-çekme kuramına göre refah seviyesinin yüksek olduğu sanayileşmiş bölgeler; sosyal güvenlik imkanlarının yeterli olmadığı, düşük refah şartlarında çalışan ve düşük ücretler alan bireyler için çekici gelmektedir.¹⁰

Neoklasik teori göç hareketlerinin temel sebebini iş gücünün çeşitli pazarlarda karşı karşıya kaldığı getiri farklılıkları ile ilişkilendirmektedir. Lewis (1954), Todaro (1969), Harris ve Todaro (1970) tarafından geliştirilmeye başlanan neo-klasik teori; kalkınma süreci içerisinde göç sürecini açıklamakta; göçün çeşitli piyasalar ve farklı ülkelerde karşılaşılan işgücü piyasası katılıklarının heterojenlik derecesi nedeniyle ortaya çıkan fiili ücret farklılıklarından kaynaklandığını ifade etmektedir.¹¹ Neo-klasik ekonominin mikro yaklaşımı; göç eyleminin bireyin rasyonel tercihine bağlamaktadır. Sjaastad, Borjas ve Todaro'nun öncülük ettiği bu teoriye göre, bireyleri göçe sürükleyen temel husus kâr/maliyet hesabı yapmalarıdır. Buna göre bireyler her daim kendi faydasını maksimize etmek isteyeceklerinden daha yüksek fayda sağlayacağı yerlere göç edeceklerdir. Dolayısıyla göç sürecini başlatan daha yüksek kazanç elde etmek isteyen bireyin kendisi olup; birey bu kararı yolculuk ve taşıma masrafları, yeni bir dil öğrenme, gideceği ülkeye uyum sağlama, yasadışı bir şekilde göç etmesi durumunda ise hedef ülkedeki yaptırımlar, cezalar vb. gibi hususları göze alarak göç etmektedir.¹²

Beşeri bir sermaye olan bireylerin nitelikleri de hedef ülkedeki istihdam olasılığını ve beklenen kazancını artıran bir etkiye sahiptir. Teori, neo-klasik ekonominin makro yaklaşımının ötesinde analizine sadece ücret farklılıklarını değil; bunun yanında istihdam ve ücretleri belirleyen bireysel özellikleri ve göç maliyetini düşüren sosyal ve teknolojik faktörleri de ele almaktadır. Gerek bireysel, gerek sosyal gerekse teknolojik faktörlerin tümü teoriye

10 Nazlı Yücel Batmaz-Refik Yaslıkaya, "Yönetim ve Göç", Mehmet Akif Özer, der., *Yönetim ve Göç*, Gazi Kitabevi, Ankara 2019. s. 96.

11 Deniz Ela Özcan, "Çağdaş Göç Teorileri Üzerine Bir Değerlendirme", *İş ve Hayat*, 2(4), 2016, s.195-196.

12 Fuat Güllüpinar, "Göç Olgusunun Ekonomi-Politiği ve Uluslararası Göç Kurumları", *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, 4, 2012, s. 59-60.

göre bireylerin bir ülkeden başka bir ülkeye göç etme olasılığını artırmaktadır. Neoklasik iktisatın makro seviyedeki yaklaşımı ise göçü iş gücü arzı ile iş gücü talebi arasındaki coğrafi farklılıkların bir sonucu olarak değerlendirmektedir. Söz konusu coğrafi farklılıklar uluslararası düzeyde ülkeler arasında olabileceği gibi ulusal düzeyde aynı ülke içerisinde de olabilmektedir. Teoriye göre uluslararası göç hareketleri ülkeler ve iş gücü piyasaları arasındaki ücret seviyelerindeki farklılıklardan kaynaklanmaktadır. Yoksul ülkeler zengin ülkelerle kıyaslandığında daha fazla iş gücü arzına sahip olduklarından ve zengin ülkeler ise yoksul ülkelere göre daha çok sermaye arzına sahip olduklarından göç yoksul ülkelere zengin ülkelere doğru gerçekleşmektedir. Yoksul ülkelere zengin ülkelere göçle birlikte kademeli olarak zengin ülkede iş gücü artışı gözlenecek ve böylece ücret oranları zamanla azalacaktır. Benzer şekilde yoksul ülkede de iş gücünün azalmasına bağlı olarak ücret oranlarının artması ile karşılaşılacaktır.¹³ Ülkeler arasındaki sermaye ve emek dağılımı ile ücret farklılıkları ne kadar ise bu duruma paralel olarak emek göçü de minimum düzeyde olmakta ve yavaşlamaktadır. Emek piyasası uluslararası iş gücü göçünü etkileyen en temel mekanizma olup, hükümetlerin göç alan veya göç veren ülkelerdeki emek piyasasına müdahaleleri ve yaptıkları düzenlemeler göç akımlarını kontrol etmelerini beraberinde getirmektedir.¹⁴

Yeni iş gücü ekonomisi kuramı neoklasik teorisinin varsayımlarını sürdürmekle birlikte göç etme kararı üzerinde ailelerin ve hane halklarının rolleri, ortak kararları üzerine odaklanmaktadır. Göç etme kararının yalnızca birey seviyesine indirgenemeyeceğini belirten teori; aileler, haneler gibi aktörleri de bu kararın alınmasına dahil etmektedir. Teoriye göre rasyonel seçim tıpkı neoklasik ekonomi teorisinde olduğu gibi yalnızca ücret ve gelir maksimizasyonu ile ilişkilendirilmemekte, gelir farklılığı yaratmak, risklerden ve piyasanın ortaya çıkardığı olumsuz dışsallıklardan

13 Melih Görğün, “Ekonomi Temelli Göç Yaklaşımları Perspektifinde Göçmenlerin Karar Alma Süreçleri”, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 23(3), 2018, s. 1157.

14 Douglas S. Massey vd. “Theories Of International Migration: A Review and Appraisal”, *Population and Development Review*, 19(3), 1993, s. 434.

olabildiğince uzak kalmayı da içermektedir.¹⁵ Aileler gelirlerini yükseltmeyi hedefleyerek göç kararı almakta, iş gücü pazarının dışındaki pazarlarda da kendilerini başarısızlığa sürükleyecek riskleri minimize etmeyi arzu etmektedirler. Bunun yanında göç kararı haneler tarafından aile üretim faaliyetlerindeki sermaye kısıtlamalarının aşılması için alınmaktadır.¹⁶ Dolayısıyla göç kararı alınırken bireyler ailelerinin yararını da kendi yararları kadar gözeterek, onların da menfaatlerini hesaba katarak bu kararı almaktadırlar. Ya da benzer şekilde göç kararının alınmasına temel olan faktör bir stratejinin parçası olarak kaynak ülkede gerçekleştirilmeye çalışılan varlık birikimi veya yatırımdır.

İkiye bölünmüş emek piyasası kuramı, 1970'lerin sonunda Michael J. Piore tarafından geliştirilen teoridir. Uluslararası göç hareketlerini modern sanayi toplumları için bir gereklilik olarak nitelendiren teori gelişmiş ülkelerde niteliksiz iş gücüne daima ihtiyaç duyulduğundan ve bu tür işlerde yerli vatandaşlar çalışmayı kabul etmediklerinden göçün sürekli arttığını dile getirmektedir. Teoriye göre kaynak ülkelerdeki itici faktörlerden ziyade hedef ülkelerin çekici özellikler daha fazladır. Gelişmiş ülkelerde sürekli olarak iş gücüne duyulan talep neticesinde göç sürekli artmaktadır. Bu tür ülkelerde iş gücüne sürekli talep duyulmasının sebebi ise yapısal enflasyon, motivasyona dayalı sorunlar, ekonomik ikililik ve iş gücü arzının demografisi şeklindeki endüstriyel sosyo-ekonomik yapıya bağlıdır.¹⁷ Göç; modern sektör olarak nitelendirilen yüksek ücrette çalışanların olduğu, beşeri sermayenin yeterli düzeyde olduğu 'birincil sektör' ile istihdamın sabit olmadığı, düşük ücrette çalışan, beşeri sermaye bakımından daha az elverişli 'ikincil sektör' arasındaki ayrıma bağlı olarak ikincil sektördeki ihtiyaçları karşılamak üzere artış göstermektedir. Göç modern toplumların içinde bulunduğu ekonomik koşulların zorunlu bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır.

15 Russell King, "Theories and Typologies of Migration: An Overview and a Primer Willy Brandt Series of Working Papers", *International Migration and Ethnic Relations*, 12(3), Sweden 2012, s. 23.

16 Massey vd, *a.g.m.*, s. 432.

17 Deniz Sert, "Küresel Hareketlilik ve Göç", Evren Balta, der., *Küresel Siyasete Giriş: Kavramlar, Teoriler ve Süreçler*, İletişim Yayınları, İstanbul 2014, s. 509.

Dünya sistemleri teorisi göçe sosyalist bir temelde yaklaşım sergileyerek göçü kapitalist ekonomik ilişkiler çerçevesinde açıklamaktadır. Immanuel Wallerstein’e göre toplumsal değişimi anlamının en iyi yolu modern dünya sistemidir. Merkez, çevre ve yarı çevre ülkelerden oluşan dünya ekonomik sistemi içerisinde servet çevreden merkeze doğru hareket etmekte; zenginler daha zengin hale gelirken, fakirler ise daha da fakirleşmektedir.¹⁸ Örneğin ABD, Japonya gibi ülkeler merkezdeyken; Güney Amerika, Orta Amerika, Afrika ve Asya ise çevre ülkeler olup; çevre ülkeler merkez ülkeler için ucuz iş gücü ve hammadde sağlamaktadır.¹⁹ Emek arzı çevre ülkelerden merkeze doğru yer değiştirmektedir.²⁰ Yarı çevre ülkeler ise bu sistem içerisinde merkez ülke olmak için çaba gösteren ülkelerdir. Toprak, hammadde ve emeğin kaynak yerlerinden dünya ekonomisine sürülmesi uluslararası göçü ortaya çıkarmaktadır.²¹ Kapitalist ekonomik ilişkilerin çevre ülkeler üzerinde yaptığı etki, kapitalist olmayan toplumlardan merkez ülkelere doğru göçe neden olmaktadır. Küreselleşmeyle birlikte bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeler, ulaşım imkanlarının artması uluslararası göç hareketlerinin gerçekleşmesini kolaylaştırmaktadır.

İlişkiler ağı kuramı göçmenlerin kendilerinden daha önce hedef ülkelere göç eden kişilerle etkileşimi ve iletişimi sayesinde hem göç etme kararı almalarının kolaylaşmasına hem de gittikleri yerlerde karşılaşacakları maliyet ve risklerin azalmasına vurgu yapmaktadır. Bu kapsamda akrabalar, arkadaşlar, hemşeriler vb. gibi ağlar vasıtasıyla ve küreselleşme olgusunun etki alanının artmasıyla da birlikte göç hareketlerinin artması ihtimali güçlenmektedir. Göçmenlerin kendi aralarında kurdukları ilişkiler ve etkileşim göçü hızlandırıcı, yaygınlaştırıcı ve kolaylaştırıcı bir özellik taşımaktadır. Buna göre²²; a) göçmenler, göç etme eyleminin beraberinde getirdiği huzursuzluklardan ve masraflardan büyük ölçüde kurtulmakta, b) göçmenlerin kendi ülkeleri ile ilişkilerinin

18 Bahattin Cizreli, “Dünya Sistemleri Kuramı Bağlamında Batı’nın Göç Haritası”, *Sosyoloji Divanı*, 6, 2015, s. 34.

19 Aynı yer.

20 Zeynep Aksoy, “Uluslararası Göç ve Kültürlerarası İletişim”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(20), 2012, s. 295.

21 Barış Özdal, *Uluslararası Göç ve Nüfus Hareketleri Bağlamında Türkiye*, Dora Yayıncılık, Bursa 2018, s. 49.

22 Cemal Yalçın, *Göç Sosyolojisi*, Anı Yayıncılık, Ankara 2004, s. 54-56.

sürekliliğini sağlamakta, c) göçün başlangıcını, hedefini ve kimlerin göç edeceğini belirlemekte, d) göçmenlerin vardıkları toplumlara uyumunu kolaylaştırmakta, e) göç edilen mekanla ve toplumla ilgili gelişmeler konusunda göç etmeyi düşünen kişilere haber iletme görevi görmekte, f) göçün hızı ve büyüklüğünü etkilemektedir.

Uluslararası Göç ve Uyum

Göçle gerçekleşen mekânsal değişiklik neticesinde toplumsal sistemin yapısında birtakım değişiklikler ortaya çıkmaktadır. Göç hareketleri sonucunda etnik, kültürel, demografik ve toplumsal dinamikler yeniden biçimlenmektedir.²³ Göçe bağlı olarak gerçekleşen yer değiştirme hareketi ile birlikte; a) nüfusun mekânda yeniden dağıtılması meydana gelmekte, b) üretimin daha etkin kılınması adına işgücünün dağılımı gerçekleşmekte ve göç mekân organizasyonunun yeni şartlara uyumunda en etkili mekanizmalardan birisi olmaktadır.²⁴

Bireyler veya topluluklar uluslararası göçle birlikte yaşadıkları ülkelerin sosyal ve ekonomik koşullarından uzaklaşarak yıllardır yaşadıkları ülkelere, yeni bir yaşama kapı aralamaktadırlar. Göç eylemi sonucunda gerçekleşen yer değiştirme hareketi neticesinde göçmenler hedef ülkelerde politik, ekonomik ve sosyo-kültürel açıdan pek çok alanda önemli farklılıklarla karşılaşmaktadır. Göçmenlerin kaynak ülkelerindeki politik istikrarsızlıklar, siyasal iktidarsızlıklar, güvenlik sorunlarından kaynaklanan hususlar ve göç ettikleri ülkelerdeki farklı siyasal rejimler göçmenlerin yeni topluma uyum sürecini etkilemektedir. Benzer şekilde kaynak ülke ile hedef ülke arasındaki gelişmişlik farkı göçü tetiklerken; aynı zamanda ekonomik eşitsizliklerin iki ülke arasında fazla oluşu göçmenlerin varış ülkesinde daha rahat yaşama isteğini de beraberinde getirmektedir. Ancak ekonomik kaynakların yerli nüfusla göç eden nüfus arasında paylaşılması sorunu ve istihdama ilişkin yerli nüfusla göçmen nüfus arasındaki rekabet, göçmen veya mültecilere karşı ötekileştirici tutumların ortaya çıkmasına neden olmaktadır.

23 Anthony Giddens, *Sosyoloji*, Kırımızı Yayınları, İstanbul 2008, s.569.

24 İlhan Tekeli, "Göç Teorileri ve Politikaları Arasındaki İlişkiler", *ODTÜ Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 1(1), 1975, s. 153.

Göçmenlerin hem kendileri hem de aileleri için sürdürülebilir bir gelecek inşa etmek amacıyla çalışarak vardıkları ülkelerde geçimini sağlayabilmek için ihtiyacı olan geliri elde etmeleri ekonomik uyumla ilgilidir.²⁵ Uyumun diğer iki boyutu ise hukuki ve sosyo-kültürel boyuttur. Hukuki boyut; göçmenlerin /mültecilerin gittikleri ülkelerde, orada yaşayan yerel halkın uymakla zorunlu olduğu kanuni müeyyidelere tıpkı onlar gibi bağlı olmaları ve onlarla aynı haklara sahip olmalarıdır. Sosyal kültürel boyut ise göçmenlerin herhangi bir ayrımcılık ya da dışlama hissetmeden buldukları ülkelerde sosyo- kültürel bağlar kurması ve mevcut yapıya katkıda bulunmalarıdır.²⁶ Uyum süreci bu noktada hem ev sahibi toplumun hem de göçle gelen nüfusun karşılıklı olarak katkı sunması gereken bir süreç olarak ele alınabilir.²⁷

Sosyo-kültürel uyumu kolaylaştıran anahtar kavram ise dildir. Özellikle farklı kültürden insanların aralarında kurdukları iletişimde veya yeni gidilen ülkenin kültürünün öğrenilmesinde ‘dil’ önemli bir boyuta sahiptir. Çünkü dil, kültürü aktaran en önemli araçtır. Dil; bireyler arasındaki iletişimi sağlamasının yanında kültürel değerlerin, kültürel kimliklerin, gelenek ve göreneklerin aktarılmasında, yine tüm bunların anlaşılmasında ve yorumlanmasında önemli bir unsurdur. Kimi zaman ev sahibi toplumla aynı dile sahip olmak uyumu kolaylaştırdığı gibi, kimi zaman ise aynı dilin farklı şivesini konuşmak uyum konusunu kısmen de olsa negatif bağlamda etkileyebilmektedir. Dil yeterliliği yanında iletişim kapasitesi, kültürel yatkınlık, yeni kültürde yaşama süresi ve baskın toplumla ilişki düzeyi gibi değişkenler de sosyo-kültürel uyumu doğrudan etkilemektedir.²⁸ Bireylerin yeni geldiği çevre ile eski yaşam çevresi arasındaki kültürel farklar uyum sorununu ortaya çıkarmaktadır. Yani bireylerin yeni geldikleri ülkelerdeki kültür biçimi ile eski ülkeleri arasındaki kültürel yaşam biçimi arasında az fark varsa uyum problemi ile karşılaşılmamakta; ancak aradaki uçurum fazla ise uyum problemi ile karşı karşıya

25 Verda Canbey Ozguler, “Göç ve Uyum Politikaları”, *GSI Journals Serie B: Advancements in Business and Economics*, 1(1), 2018, s. 3.

26 Canbey Ozguler, *a.g.m.*, s. 4.

27 Coşkun Taştan vd., *Politika ve Uygulamalarıyla Göç ve Uyum*, Polis Akademisi Yayınları, Ankara 2018, s. 15.

28 Betül Dilara Şeker, “Göç ve Uyum Süreci: Sosyo Psikolojik Bir Değerlendirme”, Betül Dilara Şeker vd., der., *Göç ve Uyum*, Transnational Press London, 2015, s. 22-23.

kalma ihtimali artmaktadır. Ülkede yaşayan nüfusun giymeyi tercih ettiği kıyafetlerden dini inanışlara, etnik farklılıklardan yeme alışkanlıklarına kadar pek çok faktör uyumu etkilemektedir.

Göçmenlik kaynak ülkedeki aileleriyle göçmenlerin bağıni kopartıcı bir etkide bulunduğu için ailelerin parçalanmasına, sosyal bağlantılarının eskiye oranla azalmasına ve psikososyal strese de neden olmaktadır.²⁹ Dolayısıyla göç olgusu siyasal, ekonomik ve sosyo-kültürel boyuta haiz olduğu gibi, aynı zamanda psikolojik bir muhtevaya da sahiptir. Göçün bu boyutuyla uyum konusunda da karşılaşılmaktadır. Bu kapsamda Ward ve Kennedy; kültürlerarası uyumun hem psikolojik hem de sosyo-kültürel uyum olarak iki biçimde gerçekleştiğini dile getirmektedir. Buna göre psikolojik uyumdan kasıt bireylerin farklı bir kültürle karşılaşması durumunda maruz kalacağı stresi bertaraf edebilmesi, üstesinden gelebilmesi iken; sosyo-kültürel uyumdan kasıt ise bireylerin karşı karşıya kaldıkları yeni kültüre alışabilmeleri, içinde buldukları yeni kültüre uygun davranışlar sergilemesidir.³⁰

Özellikle göçün ilk dönemlerinde sıklıkla karşılaşılan şey, göçmenlerin bırakıp geldikleri yere yoğun özlem duygusu içerisinde olmalarıdır. Bu durumun uzun bir süre devam etmesi göç eden kişi üzerinde birtakım fiziksel sıkıntılara (mide ağrısı, iştahsızlık, uyku bozukluğu, baş ağrısı vb.) neden olduğu gibi kişinin depresif duygular sergilemesine de neden olmaktadır.³¹ Kişinin bu depresif duygulardan arınmasının önemli bir yolu gittiği ülkede yeni sosyal bağlar kurmasından geçmektedir. Göçmenlerin hedef ülkelerde yeni arkadaşlıklar ve sosyal bağlar kurması hem çekilen yurt özlemini azaltmakta, hem ait olma ihtiyacını karşılamalarına neden olmakta, hem de sosyal dışlanmaya maruz kalmalarını engellemektedir.³² Böylece göçmenlerin yerel topluma uyum süreci daha da kolaylaşmaktadır.

29 Melike Baş, vd., "Göç Eden Ailelerin Sosyo-Kültürel ve Ekonomik Değişiminin Kadın ve Çocuk Yaşamına Etkisi", *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 6(3), 2017, s. 1685.

30 Colleen Ward-Antony Kennedy, "Where's the "Culture" in Cross-Cultural Transition?: Comparative Studies of Sojourner Adjustment", *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 24 , 1993, s. 221-249.

31 Meral Gezici Yalçın, *Göç Psikolojisi*, Pharmakon, Ankara 2017, s. 58-59.

32 Gezici Yalçın, *a.g.e.*, s. 60-64.

Brooklyn Filminin Uluslararası Göç ve Uyum Ekseninde Analizi

Brooklyn filminde İrlanda’dan Amerika’ya göç eden Eilis isimli genç bir kızın hikayesi anlatılmaktadır. Eilis, İrlanda’da annesi ve kız kardeşiyle yaşamaktadır. İrlanda’da sevmediği bir işte çalışan Eilis, maddi gücünü artırabilmek için ablasının tanıdığı olan bir papaz aracılığıyla New York’un Brooklyn bölgesine göç etmektedir. Eilis’in Amerika’ya giriş yaparken masum görünmemesi, bakımlı bir birey olarak gözükmemesi, bir Amerikalı gibi düşünmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Karakter, Brooklyn’e vardıkdan sonra yeni bir işe girmektedir. Daha sonra karakterin duygusal olarak etkilendiği bir erkek arkadaşı olmaktadır. Filmde Eilis’in ülkesine duyduğu bağlılık ve özlem çeşitli sahnelerde yansıtılmaktadır. Bu süreç içerisinde bireyin varış ülkesinde yaşadığı uyum sürecine değinilmektedir. Filmde bireyin, varış ülkesine uyum sağlama çabası gösterdiği zaman diliminde çeşitli sosyo-ekonomik, kültürel farklılıklar ortaya konmaktadır. Eilis’in de bu farklılıklara çevresinden aldığı telkinlerle uyum sağladığı görülmektedir.

Yukarıda da belirtildiği üzere filmin ana karakteri olan Eilis’in İrlanda’dan ABD’ye göç etmesi ablasının bir tanıdığı aracılığıyla olmaktadır. Hikâyedeki bu unsurun, ilişkiler ağı kuramının, kişinin göç etme kararını almasında bireyin tanıdıklarının etkili olduğunu vurguladığı düşünüldüğünde, bu kuramla ilişkilendirilebileceğini ortaya koymaktadır. Yine kurama göre; göç eden birey varış ülkesinde yaşadığı mutsuzluklardan ve maddi olarak onu zorlayan durumlardan bu ilişkileri sayesinde kurtulmaktadır. Nitekim filmde de Eilis, duygusal olarak yaşadığı zor zamanlarda ve kalacağı evin ayarlanması hususlarında ablasının tanıdığı kişiden destek almaktadır. Böylelikle karakter varış ülkesindeki uyum sürecini daha kolay atlatma imkânını yakalamaktadır.

Eilis’in hedef ülkeye daha kaliteli yaşam imkânlarına ulaşmak için gittiği görülmektedir. Karakterin bu amacı Everett’in ortaya koyduğu itme-çekme kuramıyla açıklanabilir. Zira Everett’in söz ettiği itme-çekme kuramının itici faktörleri arasında yer alan; daha nitelikli yaşam kalitesi filmdeki ana karakterin ABD’ye göç etmesindeki çekici faktör olarak değerlendirilebilir. Filmde

karakterin varış ülkesine uyum sağlaması da, kendisini gc etmeye teşvik eden bu faktörü ne kadar gerekleştirebildiğiyle ilgili bir husustur.

Gcmen bireyler gc ettikleri lkelerde fiziksel olarak ağır işlerde çalışabilmektedirler. Bu husus filmin ana karakteri Eilis ile papaz arasında Amerika'dan İrlanda'ya giden yaşlı İrlandalılar hakkında geçen bir diyalogla ortaya konmaktadır:

-“Neden İrlanda'ya gitmiyorlar.”

-“Orada senin gibi genç ve akıllı kızlara göre bir Şey (iş kastedilmektedir) yoksa, böyle adamlara göre Őeyler hiç olmaz. Bazıları 50 yıldır buradalar. Herkesle bağlantıları kopmuş. Bunlar tünelleri, köprüleri, yolları yapan adamlar. Şimdi ne ile geçindiklerini ancak Tanrı bilir.”

Burada ikincil sektörde çalışan bireylerden bahsedilmektedir. Dolayısıyla yukarıdaki diyalogda anlatılanlar ile Piore'nin ikiye blnm emek piyasası kuramı arasında bir bağ kurulabilir. Zira kuramda gcn modern sanayi ülkelerinde niteliksiz iş gücüne duyulan ihtiyaçtan kaynaklı olarak ikincil sektörde çalışabilecek bireylerin o lkelere gc ettiğine vurgu yapılmaktadır.

Birey doğup büyüdüğü ülkenin kültürünü zaman içerisinde benimsemekte, benimsediği kültürle bütünleşmekte ve bireyin kişisel özellikleri sahip olduğu kültürle Őekillenmektedir. Bu zaman dilimi, gcmenin yeni tanıştığı kültürle uyum süreci içerisine girdiği dönemi kapsamaktadır. Birey uyum süreci içerisinde bulunduğu yeni ortama uyum sağlama çabası gösterirken, kendisini dışarıya karşı yalnız ve yabancı hissedebilir. Filmde Eilis'in Amerika'daki yeni çalışmaya başladığı iş yerinde müşterilere karşı sergilediği çekingen davranış biçimi, hedef ülkede yabancılaşma hissini yaşayan bireyin psikolojik durumuna örnek olarak verilebilir. Bununla birlikte Eilis'in zaman içerisinde yeni ülkesine uyum sağladığı grlmektedir. Yani birey varış ülkesinde uyum sürecini atlattıktan sonra yabancılaşma duygusundan kurtulmaktadır. Bu durum Eilis'in, çalıştığı iş yerinde daha önce iletişim kurma girişiminde bulunamadığı müşterileriyle sıcak ilişkiler kurabilmesi

üzerinden gösterilmektedir. Nitekim filmde Eilis üzerinde görülen farklılık Eilis’in patronu tarafından fark edilmektedir:

-“... farklı biri oldun sanki, nasıl başardın? Belki aynı şekilde hisseden bir sonraki kıza yardımım olur.”

Ayrıca filmde Eilis’in varış ülkesine uyum sağlama sürecini başarıyla geçirdiği, onun, Amerika’da kalmakta olduğu evin sahibi tarafından da dile getirilmekte ve Eilis de bu tespiti zamanın kendisi için hızlı geçtiğini ifade eden bir cümleyle onaylamaktadır:

-“Sınavı geçtin ve erkek arkadaşın var. Geçen kış evine dönmek isteyen sefil kız değilsin.”

-“Yıllar önceymiş gibi geliyor.”

Kültür kavram olarak geniş bir alanı kapsamaktadır. Dolayısıyla birçok unsur kültür kavramı içerisinde değerlendirilebilmektedir. Filmde Eilis’in ev arkadaşları Eilis’e makarnayı (spagetti) nasıl yemesi gerektiğinin öğretilmesi hususunda çaba göstermektedir. Eilis, erkek arkadaşının ailesiyle yemek yerken de, makarna yemeyi öğrenmiş bir biçimde görülmektedir. Bu husus Ward ile Kennedy’nin vurguladığı; bireyin farklı bir ülkeye sosyo-kültürel yönden uyum sağlaması açısından değerlendirilebilir. Zira bireyin burada kendisi için yeni olan bir kültüre uygun davranmak için çabası gösterilmektedir.

ABD’nin kozmopolitik bir yer ve göçle kurulan bir ülke olmasından kaynaklı olarak değişik kültürlere sahip insanlarla karşılaşılma olasılığı yüksektir. Nitekim filmde Eilis’in İtalyan bir erkek arkadaşı vardır ve bu nedenle Eilis erkek arkadaşından bir İtalyan yemeği olan spagettinin nasıl yenmesi gerektiğini öğrenmektedir. Söz konusu eylem bireyin farklı kültürlere adapte olma hususuyla ahenk sağlamaktadır.

Bireyin farklı bir kültüre uyum sağlama süreci açısından filmin başka bir sahnesinden de örnek verilebilir. Filmde Eilis, İtalyan sevgilisi Tony ile bir adaya gidecektir. Bunun üzerine Eilis’in kaldığı ev arkadaşları onun güneş gözlüğü takması gerektiğini söylemektedirler. Ayrıca Eilis’in ev arkadaşları ile ev sahibi onu giydiği mayoya dikkat etmesi gerektiği hususunda uyarmaktadırlar.

Bunun yanında Eilis'in çalıştığı iş yerinin patronu, Eilis için uygun bir bikini seçmekte ve İtalyan erkekleri hakkında vardığı genel kanyı, çoğu İtalyan erkeğinin dolgun bir vücut seveceğini söyleyerek belirtmektedir. Nitekim sevgililerin buluştuğu sahnede Eilis'in çevresinden aldığı uyarıların haklı olduğu yansıtılmaktadır. Bu sahnede Tony, Eilis'in giydiği bikiniyi beğenmektedir. Netice olarak birey, yabancı olduğu kültür tarzını benimseyerek doğru giyim tercihiyle farklı bir kültüre sahip insanın zevkine hitap edebilmeyi başarmaktadır.

Birey hedef ülkeye uyum süreci içerisinde kendi ülkesine zlem duyabilir ve duygusal anlamda problemler yaşayabilir. Filmde bireyin psikolojik olarak verdiği mücadele yansıtılmaktadır. Eilis'in kız kardeşinden aldığı mektubu okuyup duygusallaşması, gelmiş olduğu ülkeye zlem duyması, iş yerinde duygusallığının devam etmesi söz konusu sahnelere birer örnek teşkil etmektedir. Ayrıca Eilis ile papaz arasında geçen diyalog, bireyin kendi ülkesinde yaşama isteğini ifade etmektedir. Bu sahnede papazın ise Eilis'i teselli ettiği grlmektedir:

-“Keşke İrlanda'da bir İrlandalı kız olmayı istemekten vazgeebilsem.”

-“Tek söyleyebileceğim bunun geçici olduğu... Evini özlemek hastalıklara benzer, kendini perişan hissetmene yol açar. Sonra da başka birine geçer.”

İnsanın g ettiği ülkeye psikolojik yönden uyum sağlayabilmesi bireyin kendisini duygusal olarak yakın hissettiği kişiler yardımıyla sağlanabilir. Filmde Eilis'in erkek arkadaşına (Tony) karşı yoğun duygular beslemesi, onun Amerika'ya uyum sağlaması hususunda önemli bir aşama olarak yansıtılmaktadır. Bu aşama Ward ve Kennedy'nin üzerinde durdukları; bireyin farklı bir kültürle karşılaştığı noktada duygusal olarak atlatması gereken sorunları bertaraf ederek psikolojik uyumunu sağlaması çerçevesinde değerlendirilebilir. Eilis'in Amerika'dan İrlanda'daki ablasına yazdığı mektubun içeriği bunu açıkça ortaya koymaktadır:

-“Her gün seni ve annemi düşünüyorum. Ama Tony burada bir hayatım olduğunu hissetmemi sağladı.

Onunla tanışmadan önce yoktu. Bedenim buradaydı, ama aklım İrlanda’da sizinleydi. Şimdi denizin yarısında... Bu da bir şey değil mi?”

Filmde Eilis’in yine ablasına yazdığı başka bir mektubun içeriği de bu hususu desteklemektedir:

-“Sanırım Amerika’ya geldiğimden beri ilk kez gerçekten mutlu olduğumu söyleyebilirim. Bunun Tony ile çok alakası var.”

Filmin sonlarında da Eilis’in Brooklyn’e gidecek olan başka bir insana tavsiyeler verdiği konuşmasında, Eilis kendisini varış ülkesine ait hissettiğini dile getirmekte ve bunun nedenini dile getirmektedir. Ayrıca Eilis’in bu konuşması, geçirdiği uyum sürecinin bir özeti şeklinde de değerlendirilebilir:

-“Öyle çok memleket hasreti çekeceksin ki, ölmek isteyeceksin ve katlanmak dışında yapabileceğin bir şey yok. Ve katlanacaksın. Bu seni öldürmeyecek. Ve bir gün güneş doğacak. Hemen fark etmeyebilirsin. O kadar zayıf olacak. Sonra kendini geçmişle hiçbir bağlantısı olmayan bir şeyi veya birini düşünürken bulacaksın. Sadece senin olan birini. O zaman anlayacaksın ki; hayatın aslında burada.”

Filmde İrlanda’dan Amerika’ya göç eden Eilis isimli karakterin ana diliyle göç ettiği ülkenin dili aynıdır. Dolayısıyla karakterin lisanının birey için bir problem teşkil etmediği görülmektedir. Ancak iki ülke arasında kullanılan lisanın aynı olması, şive farklılıklarının olmayacağı anlamına gelmemektedir. Bu farklılıktan kaynaklı olarak bireyin başka bir söyleyişe sahip olduğu fark edilebilir. Nitekim Eilis’in sahip olduğu lisan ile hedef ülkede kullanılan dil arasında şive farklarının olduğu filmde işlenmektedir. Göçmen bireyin şivesi farklılık gösterse de, kullandığı lisanın varış ülkesinde kullanılan lisanla aynı olması bireyin bu husustaki uyum sürecini kolaylaştırıcı bir rol oynamaktadır. Filmde de lisan konusu sorun yaratan bir unsur olarak ele alınmamakta, fakat bireyin kullandığı şivenin fark edilebileceğine işaret edilmektedir. Lokantada bir çalışanın, Eilis’in İrlandalı şivesiyle konuştuğunu anlaması buna bir örnek teşkil etmektedir.

Brooklyn filminde görüldüğü üzere bir göçmenin sosyo-kültürel olarak çeşitli farklılıklarla karşılaştığına dair hususlara değinilmektedir. Filmde bireyin varış ülkesinde karşılaştığı farklılıklara, çevresindeki insanlardan aldığı yardımlarla, zaman içerisinde uyum sağlayabildiği görülmektedir. Filmdeki ana karakterin kendisine yeni bir hayat kurma gayesi taşıdığı işlenmektedir. Bu noktada bireyin göç ettiği ülkede iş bulabilmesi ve duygusal olarak bağlılık hissedebileceği bir kişiyle tanışması önemli bir faktör olarak yansıtılmaktadır. Dolayısıyla eserde göç ve uyum arasındaki ilişki sosyo-kültürel, psikolojik ve ekonomik boyutlarıyla değerlendirilebilir. Filmdeki ana karakter göç ettiği ülkede ihtiyaçlarını karşılayabilecek geliri elde ederek ekonomik uyumu, sosyal yönden gerekli ilişkileri kurarak da hem psikolojik hem de sosyo-kültürel uyumu gerçekleştirmekte, böylelikle mevcut yapının içerisinde kendisine yer bulmakta ve o yapıya katkıda bulunabilecek konuma gelmektedir. Yani göçmen birey böylelikle varış ülkesine adapte olma sürecini aşmayı başarmaktadır.

İltica Planı Adlı Filmin Uluslararası Göç ve Uyum Ekseninde Analizi

Film, bir saksafoncu olan Ivanoff'un SSCB'den ABD'ye sığınma sürecini ve sonrasını anlatmaktadır. Ivanoff sığınma girişimini içinde bulunduğu sirk grubuyla beraber New York turnesine çıktığı zaman KGB ajanlarından kaçarak gerçekleştirmektedir. SSCB'deki siyasi rejimin baskısından kurtulmak isteyen Ivanoff'un hikâyesi mizahi unsurlara yer verilerek işlenmektedir. Filmde anlatılan dönemde SSCB ile ABD arasındaki rejim farklılıklarının birey ve toplum üzerindeki etkileri irdelenmektedir. ABD'de bireylere daha özgür bir yaşam hakkının tanındığına dair vurgular yapılmakta, SSCB'de ise siyasi rejimin birey üzerindeki baskıcı niteliği ve toplumun yoksulluğu öne çıkartılmaktadır. Filmde ABD'deki yozlaşmaya, suça, yoksulluğa, enflasyona dair de atıflar yapıldığı görülmesine karşın, SSCB'nin daha eleştirel bir bakış açısıyla ele alındığı görülmektedir. SSCB'deki siyasi rejimin insanlar üzerinde kurduğu baskının ve bireyin maddi imkânlarının yetersiz kaldığının çeşitli sahnelerle seyirciye sunulması filmde bireyin göç etme sebeplerinin doğması hususuna zemin oluşturmaktadır. Dolayısıyla filmde bireyin özgür bir yaşam biçimine ve daha güçlü ekonomik imkânlara ulaşma isteği onu göç etme arzusu içine itmektir.

Eserde kaynak ülke olarak işlenen SSCB’de yaşayan vatandaşların ABD’de var olan kapitalist ekonomik düzenin sunduğu ürünlere ilgi gösterdikleri, zira komünizme yakın bir iktisadi düzene sahip SSCB’de bu imkanları bulamadıkları yansıtılmaktadır. Ayrıca filmde SSCB’de tekdüze bir yaşam düzeni olduğu işlenmekte; ABD’de ise farklı yaşam tarzlarının olduğu vurgulanarak toplumun daha özgür bir hayat sürdürdüğü gösterilmektedir.

Eserde özellikle özgürlük kavramı üzerine dikkat çekilmekte ve bu kavram ABD ile ilişkilendirilmektedir. Bütün bunlar da filmde bireyin göç etme eğilimi göstermesinin bir nedeni olarak karşımıza çıkmaktadır. Sözü geçen durumların birey üzerindeki etkileri ve göç etme eylemini gerçekleştirmesi, ağırlıklı olarak, bir sığınmacı olan filmin ana karakteri Viladimir Ivanoff üzerinden yansıtılmaktadır. Bu bağlamda filmde sığınmacı bireyin hedef ülkeye uyum sağlama süreci gözlemlenebilmektedir.

Filmde, ana karakter olan İvanoff’un başka bir ülkeye göç etme nedenleri arasında yoksulluk ve siyasi rejimin birey üzerindeki baskın tutumu olduğu vurgulanmaktadır. Karakter sözü edilen sebeplerden dolayı özgür bir yaşam arzusu içinde göç etme eyleminde bulunmaktadır. Hem politik nedenlerden kaynaklı olarak üzerinde hissettiği baskıdan kurtulacağı, hem de ekonomik özgürlüğünü elde edebileceği bir hayat tarzına ulaşabileceğini düşündüğü varış ülkesine sığınarak da göç etme eylemini gerçekleştirmektedir. Dolayısıyla filmde yansıtılan bu gelişmeler Everett Lee’in itme-çekme kuramıyla açıklanabilmektedir. Everett Lee’in ileri sürdüğü kuramda bireyin göç etme nedenleri arasında bulunan ve itici faktörler içerisinde yer alan; düşük gelir düzeyi veya yoksulluk, ana karakter üzerinden işlenen hikâyede görülmektedir. Bununla birlikte yine kuramda bireyin göç etmesine sebep olarak gösterilen çekici faktörler içerisinde yer alan ‘daha kaliteli bir yaşam’ filmdeki ana karakterin göç etme nedenlerden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Buna karşın aşağıda değinileceği üzere; filmde karakterin hedef ülkede saldırıya uğraması ve bu olaydan rahatsızlığını dile getirmesi, kuramın içerisinde bulunan itici faktörlerden; daha düşük suç oranı ve daha güvenli ortam unsurlarını devre dışı bırakmaktadır. Dolayısıyla filmde sözü edilen gelişmelerin itme-çekme kuramıyla kısmen bağdaştırılabileceği

söylenbilir. Ayrıca bütün bunlar bireyin hedeflediği yaşam çizgisine ulaşıp ulaşamaması konusunda varış ülkesindeki uyum sürecini zorlaştıran ya da kolaylaştıran etkenler olarak karşısına çıkabilmektedir. Bu açıdan bakıldığında da; filmde ana karakterin varış ülkesinde ulaştığı imkanların, onun mutluluk düzeyini artırdığı yönünde olduğu görölmektedir.

Filmin ilk sahnesinde Ivanoff'un ABD'deki yaşama uyum sağladığı görölmektedir. Bu sahnede yolcu otobüsüne binen bir kişinin Ivanoff'a ingilizce dilinde adres sorduğu ve film boyunca ingilizce konuşabilme hususunda eksiklikler yaşayan Ivanoff'un da hiçbir problem yaşamadan adres tarifini ingilizce dilinde kolaylıkla verdiği görölmektedir. Ana karakterin kendinden emin tavrıyla daha filmin başında tıpkı bir Amerikalı gibi olduğu gösterilmekte, yani filmin ilk sahnesi hikâyenin sonunda karakterin geçirdiği değişimin yansıtıldığı bir sahne olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kültürel farklılıklar sığınmacıların göç ettikleri ölkelerde yaşadıkları uyum sürecinin önemli bir parçasıdır. Dil de insanlar arasındaki en önemli iletişim aracı olarak, uluslararası göç söz konusu olduğunda önemi artan unsurlardan bir tanesidir. Özellikle kendi konuştukları dilden farklı dillerin konuşulduğu ölkelere göç eden bireyler, başka bir dilin konuşulduğu ölkelere göç etmeleri halinde hedef ölkelerde uyum sorunu yaşayabilmektedirler. Bu husus filmde kısmen yansıtılmaktadır. Ancak bireyin iyi bilmediği bir dille iletişime geçme çabası filmde mizahi bir biçimde ele alınmaktadır. Ayrıca bu durum filmin ana karakteri Ivanoff için bir sorun olmaktan ziyade eğlenceli dakikaların geçtiği zaman dilimleri olarak seyirciye sunulmaktadır. Yani filmde birey, lisanına hâkim olmadığı başka bir kişiyle iletişime geçtiğinde yanlış anlama ve yanlış geri bildirim yapmakta, ancak bu durumlar bir problem oluşturmamaktadır. Dolayısıyla filmde işlenen lisan hususunun tam anlamıyla bir sorun olarak ele alınmadığı görölmektedir.

Ölkeler arası kültür farklılıkları temel alındığında ve özellikle filmde söz konusu olan SSCB ve ABD gibi ölkeler incelendiğinde kültürel açıdan çok sayıda farklılıkla karşılaşılabilmektedir. Ivanoff ABD'ye sınıdıktan sonra sokakta yürürken varış ülkesindeki gözlemlerini evinde kendisini misafir eden yeni dostuna anlatmakta ve kaynak ölkeyi yermektedir:

-“Burada farklı farklı insanlar var, ama fazla beyaz yok.”

-“İşte burası getto denen şeyin ta kendisi.”

-“Sevdim. Güzelmiş. Müzik de çok serbest.”

-“Rusya pek kötü olmalı.”

-“İnsanca değil.”

Toplumlar arasında var olan kültür farklılıkları kimi zaman bireylerin hedef ülkede uyum sorunları yaşamasına neden olabilmekte, kimi zaman da uyum sağlamasını kolaylaştırabilmektedir. Bu durum bireyin hangi sebeplerle kendi ülkesinden başka bir ülkeye göç ettiğiyle yakından ilgilidir. Filmde yukarıdaki diyalogdan anlaşılacağı üzere Ivanoff için varış ülkesi genel olarak arzu ettiği yaşam kültürünü benimsemiş bir ülkedir. Kaynak ülkesi ise hoş karşılamadığı bir yaşam biçimine sahiptir. Tabii burada Ivanoff’un kaynak ülkesi olan SSCB’de mevcut siyasi rejimin onun istediği bir düzene izin vermemesi en büyük etkenlerden biridir. Siyasi rejimler birey ve toplumları sosyo-kültürel olarak önemli derecede etkilemektedir. Filmde de bu hususa yer verilerek göç eden bireyin varış ülkesinde istediği yaşam biçimini gördüğü yansıtılmaktadır. Ayrıca bireylerin göç ettikleri ülkelere uyum sağlaması sürecinde evrensel niteliği bulunan değerlerin olumlu yönde etkisi olabilmektedir. Filmde bu husus bir sanat dalı olan müzik üzerinden işlenmektedir. Bir saksafoncu olan Ivanoff’un mesleğinin müzik ile ilgili olması varış ülkesinde toplumla kaynaşmasını kolaylaştırmaktadır. Nitekim filmde karakterin ABD’de sahneye çıkma fırsatı bulduğu gösterilmektedir. Zaten yine yukarıdaki diyalogda görüleceği üzere Ivanoff varış ülkesinde müziğin serbest bir şekilde icra edilebilmesinden duyduğu memnuniyeti ifade etmektedir.

Bir ülkeye sığınma girişiminde bulunan bireyin o ülkeye uyum sağlaması, sığınmak istediği ülkenin kanunlarıyla, o ülkenin yerli toplumunun sığınmacıyı ne kadar kabul ettiğiyle ilgili bir husustur. Filmde sığınmacı Ivanoff’un, ABD kanunları tarafından güvence altına alındığı ve ABD vatandaşlarının Ivanoff’a sahip çıktığı görülmektedir. Bu durum karakterin yeni ülkesinde uyum sürecini

olumlu yönde geçirmesine yardımcı olan etkenler olarak karşımıza çıkmaktadır. Yani Ivanoff'un varış ülkesinde uyum sürecini kolaylıkla aşması, hem yasalar aracılığıyla hem de insanların ona olumlu anlamda gösterdikleri ilgiye bağlanabilir. Nitekim filmde bir güvenlik görevlisi, Ivanoff'u kendi evinde misafir etmektedir. Ayrıca güvenlik görevlisi de ABD'ye daha önce göç etmiş bir karakterdir. Bu hususun filmde işlenmesi ABD'nin oldukça fazla göç alan bir ülke olmasıyla ilişkilendirilebilir. Bununla birlikte Ivanoff'un ABD'ye sığınma girişiminde bulunduğu sırada alışveriş merkezinde çalışan İtalyan bir kadın Ivanoff'a yardım etmektedir. Hikâyedeki bu gelişmeler de filmde yerli toplumun sığınmacı bireye sahip çıktığını gösteren yönlerden birisidir. Filmin ilerleyen sahnelerinde kadın karakter daha sonra Ivanoff'un sevgilisi olmaktadır.

Bireyler kendi ülkelerinin içinde buldukları çeşitli şartlar nedeniyle kendilerini güvende hissetmeyebilmekte ve güvenli olduğunu düşündükleri başka ülkelere göç etmek isteyebilmektedirler. Fakat bazen bireyler hedef ülkelerde arzu ettikleri güvenlik endişelerini giderememektedirler. Bu husus filmde, bireyin göç ettiği ülkede yaşadığı güven sorunu olarak ele alınmakta ve hatta kaynak ülkede bireyin daha güvende olduğu şeklinde işlenmektedir. ABD'ye göç eden Ivanoff üzerinden New York'ta bireylerin yeteri kadar güvende olmadığı hususu üzerinde durulmaktadır. Ivanoff'un New York'ta kaldığı evinin kapısını kilitli tutması, yine Ivanoff'un New York'ta iki genç tarafından soyguna uğraması New York'ta güvenli bir ortam olmadığına dair bir düşünce uyandırmaktadır. Filmde ABD'nin bireylere özgür bir yaşam sunduğu birçok kez vurgulanmasına karşın, bireylerin güvensizlik tehdidiyle de karşı karşıya kalabileceği işlenmektedir. Bu husus, bireyin ABD gibi yaşam standartlarını olumlu derecede iyileştiren bir ülkeye göç etmesinin, o ülkede güven problemi yaşamasına engel olamayabildiği şeklinde yorumlanabilir. Bununla birlikte yukarıda da belirtildiği üzere filmde ana karakter Ivanoff'un SSCB'de, yani kaynak ülkede güvenlik sorunuyla karşılaşmayacağına dair cümleler sarf ettiği görülmektedir. Ivanoff ABD'de yaşadığı güvenlik sorunuyla ilgili avukatına serzenişte bulunduğu sahnede, ABD'deki özgürlük anlayışını eleştirmektedir:

-“Rusya’da kimin düşman olduğunu bilirdim. Burası fazla karmaşık.”

-“Aşırı tepki gösteriyorsun. Rusların olayları abarttığını duymuştum.”

-“Özgürlük bu mu? Öyleyse bu sahte. Şairler nerede?”

-“Yaşanacak mükemmel bir yer mi arıyorsun? Öyle bir şey yok.”

Ivanoff ile avukatının oturdukları bir kafede de Ivanoff ABD’deki özgürlük anlayışıyla ilgili serzenişlerini sürdürmektedir. Bu sahnede kafe sahibi bir Rus çıkmaktadır. Kafe sahibi ABD’deki kendi yaşamını övmekte, SSCB’deki yaşamı ise yermektedir. Karşılıklı tartışma halinde süren diyalog seyirciyi iki farklı ülkenin siyasal rejimi hakkında düşünmeye sevk etmektedir:

-“Sokakta rahatça yürüyemeyeceksen ne biçim özgürlük bu?”

-“Rusya’da durumunun daha iyi mi olduğunu düşünüyorsun?”

-“Bir kadının şu dergideki gibi bacaklarını açması mı özgürlük?”

-“Hey dostum sen özgür müsün?”

-“Burada özgürlük yok. Varsa bile öksüz kalmış. New York beni korkutuyor doğrusu? Vahşi bir yer. Çılgın.”

-“Yedi yıldır buradayım ve burayı seviyorum.”

-“Moskova’da bir parça özgürlük için mücadele ediyoruz. Burada kıymeti bilinmiyor.”

-“Eğer kanun ve düzen istiyorsan geri dönüp ekmek kuyruğuna gir. Bayat ekmek.”

Ivanoff yukarıdaki diyalogda ABD'deki özgürlüğü eleştirmekte; ancak aynı sahne içerisinde bağımsızlık günü kutlaması için dışarıda havai fişeklerin patlamasıyla birlikte kafedekilerle beraber bağımsızlık gününün anlamını ifade eden cümleler sarf etmektedir. Bu noktada yine insanların temel hakları olarak görülen insanların eşitliği, yaşama, özgürlük ve mutluluk kavramları üzerinde durulmaktadır. Böylelikle Ivanoff biraz önce yaşadığı soygunun etkisiyle dile getirdiği sert eleştirilerini yumuşatmaktadır. Ivanoff ABD'de çeşitli problemlerle karşılaşabilmekte; fakat en temel insan haklarına yine ABD'de sahip olabilmenin değerini anlamaktadır. Yani filmde ana karakter Ivanoff üzerinden ABD'de bireye sunulan özgürlüğün önemine dikkat çekilmektedir. Ayrıca filmde Ivanoff'un temel insan haklarını ABD'de bulduğu ve bu sayede varış ülkesine uyum sağladığı yansıtılmaktadır. Zira Ivanoff, SSCB'de yaşadığı en büyük problemi olan temel insan haklarından mahrum kalmış, ABD'ye göç ettikten sonra ise bu sorunlarını aşmayı başarmıştır.

Ivanoff'un ABD'de kahve alışverişı yapacağı sırada birçok kahve çeşidiyle karşılaşması filmin dikkat çekici sahnelerinden birisidir. Zira filmde SSCB'de devlet tekeline olduğu gösterilen ürün satışlarının; rekabete ve özel sektöre dayalı bir ekonomik düzene sahip ABD'de olmadığı vurgulanmaktadır. Bu hususla karşılaştığında ana karakter Ivanoff oldukça şaşırmakta ve şok geçirmektedir.

Bireyler başka bir ülkeye göç ettiklerinde kendi mesleklerini icra etme fırsatı bulamayabilmektedirler. Bu bağlamda birey varış ülkesinde bir uyum sorunuyla karşı karşıya kalabilmektedir. Zira yabancı olduğu meslekleri becerebilme yetisini kendisinde bulamayan birey bu hususta problemler yaşayabilmektedir. Filmin ana karakteri Ivanoff da saksafon çalan bir kişi olarak mesleği olmayan çeşitli işlerde çalışmaktadır. Yalnız, karakterin farklı meslekleri icra etmiş olması filmde bir sorun olarak yansıtılmamaktadır. Aksine filmde bireyin farklı meslek dallarında çalışarak para kazanması onu mutlu etmektedir. Ivanoff'un yol kenarında küçük, portatif bir dükkânda gıda ürünleri sattığı görülmekte ve Ivanoff ailesine yazdığı mektupta para kazanma konusunda umutlu olduğunu dile getirmektedir:

-“Bugün kendi restoranımı açtım, çok para kazanacağım.”

Burada Piore'nin ikiye bölünmüş emek piyasası kuramına değinilmesi yanlış olmayacaktır. Zira kuramda modern sanayi toplumlarındaki göç artışının gereklilik olduğuna vurgu yapılarak, bu ülkelerin ikincil işlerde çalışacak insanlara ihtiyaç duyulduğu ortaya konmaktadır. Dolayısıyla filmde ana karakterin de ikincil işlerde çalıştığı yansıtıldığı düşünülürken, hikâyede sözü edilen faktörlerin 'ikiye bölünmüş emek piyasası kuramında belirtilen bu unsurları destekleyici nitelikte olduğu söylenebilir. Kuramda göçlerin fazlaşmasının esas nedeni itici faktörlerden ziyade çekici faktörlerdir. Ancak filmde bu husus incelendiğinde; ana karakter için hem itici faktörün, hem de çekici faktörün onun göç etmesinde oldukça etkili olduğu görülmektedir. Filmde işlenen bu unsurlar bireyin uyum süreci açısından da önem arz etmektedir. Zira birey icra ettiği işlerle birlikte hem psikolojik olarak hem de ekonomik olarak mutluluğunu artırma ve bununla birlikte uyum sürecini kolaylıkla aşabilme fırsatı bulabilmektedir. Ancak yukarıda da belirtildiği üzere filmde karakterin ikincil işlerde çalışması onun uyum sürecini zorlaştıran bir etken olarak yansıtılmamaktadır.

Birey; yeni bir ülkeye göç etmesinden kaynaklı olarak ailesinden ayrı kalmış ise ailesine duyduğu özlem bireyin varış ülkesine uyum sürecinde çeşitli zorluklar yaşayabilmesine neden olabilmektedir. Ivanoff da ailesine yazdığı mektupta onları çok özlediğini belirtmektedir. Ancak filmde karakterin ailesine duyduğu özlem onun yeni ülkesinde uyum sürecini zorlaştıran bir etmen olarak ele alınmamaktadır.

Ana karakter Ivanoff'un uyum sürecini başarıyla sağladığı, filmin sonlarında ailesine yazdığı mektubun içeriğinden açıkça anlaşılmaktadır. Mektupta bireyin hem kendi işini yapma imkânını bulduğu, hem de özgür bir yaşam sürmenin keyfini çıkarttığı işlenmektedir:

-“Yeniden saksafon çalmaya başladım. Evet, nihayet bir müzisyen olarak iş buldum. Gündüzleri yasal olduğu sürece canım ne isterse onu yapıyorum. Burası özgür bir ülke, hemen herkese kucak açıyor. Bir gün burada bana

katılacağınızı umuyorum... Evet, Amerika'da her Şey mümkün."

Filmde ABD'nin bir varış ülkesi olarak bireyin uyum sürecini kolaylıkla geçirebileceği bir ülke olarak yansıtıldığı kanaatine varılabilir. Zira sirk grubundan sorumlu olan KGB ajanının da, Ivanoff'un ABD'ye sığınması neticesinde SSCB'de zor duruma düŐecek olması nedeniyle ABD'ye göç ettiği, onun da tıpkı Ivanoff gibi filmin sonunda mutlu bir Şekilde yaşadığı gösterilmektedir.

Filmde karakterin göç ettiği ülkeye uyumu genel anlamda incelendiğinde; uyum süreci ekonomik, hukuki ve sosyo-kültürel açıdan ele alınabilir. Ana karakterin iktisadi özgürlüğüne varış ülkesinde ulaştığını düşünmesi ekonomik boyut, bireyin hedef ülkeye sığınma girişiminde bulunmasından sonra o ülkenin yasalarının güvencesi altına girmesi hukuki boyut, varış ülkesinde yerli toplumun onu sahiplenmesi sosyo-kültürel boyut olarak açıklanabilir. Dolayısıyla bireyin filmde üç boyutta da yeni ülkesine uyum sağlamayı başardığı, hedeflediği kaliteli yaşam çizgisini yakaladığı söylenebilir. Bu nedenle Ward ile Kennedy'nin ifade ettikleri; bireyin varış ülkesindeki psikolojik ve sosyo-kültürel uyum süreci filmdeki ana karakter tarafından başarıyla aşılmaktadır. Zira ana karakter varış ülkesinde sosyo-kültürel açıdan arzu ettiği bir kültürle karşılaşmakta ve sosyo-kültürel uyum hususunda problem yaşamamaktadır. Yine Ward ile Kennedy'nin üzerinde durdukları; bireyin yeni ülkesindeki psikolojik uyumu, orada saldırıya uğramasından duygusal olarak olumsuz anlamda etkilense de, genel anlamda bakıldığında filmde ana karakterin psikolojik uyumu gerçekleştirdiği grlmektedir.

Sonuç

Güç kavramı farklı tanımlamaları olan, üzerinde tartışmalar yapılan, ülkelerin tarih boyunca karşı karşıya kaldıkları bir olgudur. Basit ifade Őekliyle; yer değiştirme hareketi olarak tanımlanan g olgusu üzerinde çeşitli kuramlar geliştirilmiştir. G; itme-çekme kuramı, neo-klasik teori, yeni iş gücü ekonomisi kuramı, ikiye bölünmüş emek piyasası kuramı, dünya sistemleri teorisi, ilişkiler ağı kuramı gibi kuramlarla açıklanmaya çalışılmıştır.

Göç; iç göç ve dış göç olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Çalışmada ele alınan filmler uluslararası göçle ilgili olup; incelenen filmler dış göç kapsamında değerlendirilmiştir. Bireyler uluslararası göç hareketliliği sonucunda vardıkları ülkelerde birçok farklılıklarla karşılaşmaktadırlar. Bu farklılıklar sosyo-ekonomik, kültürel, politik, psikolojik vb. unsurlar üzerinden biçim kazanmaktadır. Dolayısıyla çalışmada ele alınan filmler de göç ve uyum bağlamında ele alınmıştır.

Bireyin kaynak ülkeden hedef ülkeye göç etmesi ve hedef ülkeye uyum süreci, analiz edilen Brooklyn (2016) ve İltica Planı (1984) adlı filmlerde ağırlıklı olarak ana karakterler üzerinden yansıtılmıştır. Bu noktada filmlerin bireyin uyum sürecine farklı açılardan yaklaştığı görülmekte; bununla birlikte sözü edilen süreç içerisinde ortak hususlarda da buluştukları gözükmemektedir.

Ele alınan filmlerde ana karakterlerin kaynak ülkeleri farklı ülkelerdir. Brooklyn filminde bireyin kaynak ülkesi İrlanda iken, İltica Planı filminde bireyin kaynak ülkesi SSCB’dir. Ancak filmlerde bireylerin hedef ülkeleri (ABD) aynıdır. Dolayısıyla filmlerdeki ana karakterlerin varış ülkelerine uyum süreçleri aynı ülke üzerinden değerlendirilebilmektedir. Brooklyn filminde bireyin uyum süreci ile ilgili üzerinde durulan hususların daha çok sosyo-kültürel ve ekonomik boyutla ilintili olduğu kanısına varılmıştır. İltica Planı filminde ise sosyo-kültürel ve ekonomik boyuta ek olarak hukuki boyuta ve politik mesajlara da değinildiği göz çarpılmaktadır. Dolayısıyla bahsi geçen hususta iki film arasında ortaya konabilecek ayrımın hukuki ve siyasi boyutta olduğu anlaşılmaktadır. Bu farkı ortaya çıkaran temel unsur; İltica Planı (1984) adlı filmin, Soğuk Savaş döneminde (1947-1991) gösterime girmiş bir film olarak, o dönemin politik ve ideolojik tartışmaları üzerinden seyirciye sunulmak istenmesidir. Brooklyn (2016) filminde ise böyle bir kaygının olmadığı görülmektedir. Filmlerde ana karakterlerin uyum süreçleri göz önüne alındığında; her iki filmde de bireyler varış ülkelerine uyum sağlamaktadırlar. Brooklyn filminde karakterin kaynak ülkesi (İrlanda) ile varış ülkesi (ABD) arasındaki ayrımlar ağırlıklı olarak sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik farklar üzerine, İltica Planı filminde ise bireyin kaynak ülkesi (SSCB) ile varış ülkesi (ABD) arasındaki ayrımlar ise daha çok siyasi rejim

üzerine şekillendiğinden, filmlerde karakterlerin uyum süreçlerini nasıl yaşadıkları hususunda ayrımlar göze çarpmaktadır. Ayrıca bireylerin göç ettikleri ülkelerdeki uyum süreçleri onların kişisel özelliklerine, kaynak ülkelerinde bulunan aileleriyle olan ilişkilerine, maddi güçlerine, varış ülkesinde karşılaştıkları durum ve olaylara vb. bağılı olarak da biçimlenmektedir. Tüm bunların neticesinde doğal olarak filmlerin ana karakterleri kendilerine özgü kişisel özellikleriyle işlenmiş ve dolayısıyla karakterler uyum süreçlerini aşmaları noktasında farklı yollardan geçmişlerdir. Yani incelenen filmlerde her iki ana karakter de uyum sürecini başarıyla aşmış, ancak uyum sürecinde yaşadıkları bazı durum ve olaylar arasında farklılıklar ortaya çıkmıştır.

Çalışmada ele alınan filmlerde de görüldüğü üzere; bireyin bir ülkeye uyum sağlaması belirli nedenlere bağılı olmaktadır. Bu nedenle göç hususunda bireylerin, toplumların ve ülkelerin içinde buldukları şartlar önem teşkil etmektedir. Belirtilmesi gereken diğere bir husus ise; sinema filmlerinin yüksek derecede etki gücüne sahip bir kitle iletişim aracı olarak hem toplumlar, hem de ülke politikaları üzerinde etki edebilme potansiyeli taşıdığıdır.

KAYNAKÇA

“Düzensiz Göç”, *Göç İdaresi Genel Müdürlüğü*, <https://www.goc.gov.tr/duzensiz-goc-hakkinda>, (Erişim Tarihi: 26.11.2019).

“Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin 1967 Protokolü”, *BM Ankara Enformasyon Merkezi*, http://www.unicankara.org.tr/doc_pdf/metin_ant3.pdf, (Erişim Tarihi: 15.11.2019).

“TDK Sözlüğü”, *Göç*, <https://sozluk.gov.tr/?kelime=goc>, (Erişim Tarihi: 13.11.2019).

“What’s the Difference Between A Refugee and An Asylum Seeker?”, *Amnest International (2019)*, <https://www.amnesty.org.au/refugee-and-an-asylum-seeker-difference/>, (Erişim Tarihi: 15.11.2019).

AKSOY, Zeynep, “Uluslararası Göç ve Kültürlerarası İletişim”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(20), 2012, s. 292-303.

BAŞ, Melike vd., “Göç Eden Ailelerin Sosyo-Kültürel ve Ekonomik Değişiminin Kadın ve Çocuk Yaşamına Etkisi”, *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 6(3), 2017, s.1680-1693.

BATMAZ, Nazlı Yücel-Refik Yaslıkaya, “Yönetim ve Göç”, Mehmet Akif Özer, der, *Yönetim ve Göç*, Gazi Kitabevi. Ankara 2019. s.96.

CİZRELİ, Bahattin, “Dünya Sistemleri Kuramı Bağlamında Batı’nın Göç Haritası”, *Sosyoloji Divanı*, 6, 2015, s. 33-42.

CROWLEY, John (Yönetmen), *Brooklyn*, İrlanda, İngiltere, Kanada, ABD: Vildgaze Films, Paralell Film Productions, 2016.

European Commission, Asylum and Migration Glossary 6.0 A Tool for Better Comparability Produced By the European Migration Network, 2018, https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/networks/european_migration_network/docs/interactive_glossary_6.0_final_version.pdf, (Erişim Tarihi: 14.11.2019).

GİDDENS, Anthony, *Sosyoloji*, Kırımızı Yayınları, İstanbul 2008.

GÖRGÜN, “Ekonomi Temelli Göç Yaklaşımları Perspektifinde Göçmenlerin Karar Alma Süreçleri”, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 23(3), 2018, s. 1153-1162.

GÜLLÜPİNAR, Fuat, “Göç Olgusunun Ekonomi-Politiği ve Uluslararası Göç Kurumları”, *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, 4, 2012, s. 53-85.

KING, Russell, “Theories and Typologies of Migration: An Overview and a Primer Willy Brandt Series of Working Papers”, *International Migration and Ethnic Relations*, 12(3), Sweden 2012, s. 23.

MASSEY, Douglas S vd., “Theories Of International Migration: A Review And Appraisal”, *Population and Development Review*, 19(3), 1993, s.431-466.

MAZURSKY, Paul (Yönetmen), *Moscow On The Hudson*, ABD 1984.

OZGULAR, Verda Canbey, “Göç ve Uyum Politikaları”, *GSI Journals Serie B: Advancements in Business and Economics*, 1(1), 2018, s. 1-10.

ÖZCAN, Deniz Ela, “Çağdaş Göç Teorileri Üzerine Bir Değerlendirme”. *İş ve Hayat*, 2(4), 2016, s. 183-215.

ÖZDAL, Barış, *Uluslararası Göç ve Nüfus Hareketleri Bağlamında Türkiye*, Dora Yayıncılık, Bursa 2018.

RAVENSTEİN, Ernst Georg, “The Laws of Migration”, *Journal of the Statistical Society of London*, 48(2), 1885, s. 167-235.

SERT, Deniz, “Küresel Hareketlilik ve Göç”, Evren Balta, editör, *Küresel Siyasete Giriş: Kavramlar, Teoriler ve Süreçler*, İletişim Yayınları, İstanbul 2014.

ŞEKER, Betül Dilara, “Göç ve Uyum Süreci: Sosyo Psikolojik Bir Değerlendirme”, Betül Dilara Şeker vd., der., *Göç ve Uyum*, Transnational Press London, London 2015.

TAŞTAN, Coşkun vd., *Politika ve Uygulamalarıyla Göç ve Uyum*, Polis Akademisi Yayınları, Ankara 2018.

TEKELİ, İlhan, “Göç Teorileri ve Politikaları Arasındaki İlişkiler”, *ODTÜ Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 1(1), 1975, s. 153-176.

Uluslararası Göç Örgütü (IOM), *Göç Terimleri Sözlüğü*, No: 31, Richard Perruchoud-Jillyanne Redpath, der., İsviçre 2011.

WARD, Colleen-Antony Kennedy, “Where’s the “Culture” in Cross- Cultural Transition ? : Comparative Studies of Sojourner Adjustment”, *Journal of Cross-Cultural Pyschology*, 24, 1993, s. 221-249.

YALÇIN, Cemal, *Göç Sosyolojisi*, Anı Yayıncılık, Ankara 2004.

YALÇIN, Meral Gezici, *Göç Psikolojisi*, Pharmakon, Ankara 2017.

Structured Abstract

The phenomenon of migration, which has always been on the agenda of humanity throughout history, is the spatial displacement movement. It affects both immigrant individuals and communities receiving immigration by altering and shaping their world of mind. It is the population mobility that causes them to adopt different meanings and values. Currently the concept of 'migration' can be defined as the movement of displacement carried out with the aim of staying short or long term in a new place targeted by exceeding the administrative boundary of the geographic place where it was lived.

The dynamic and continuous structure of the phenomenon of migration have revealed the necessity to define migration movements by separating them according to certain classifications. The first of these distinctions is that migration occurs based on voluntary factors or obligatory situations. Migration mobility based on voluntary factors can also be described as voluntary migration. Voluntary migration takes place under the influence of social and economic factors. Individuals voluntarily migrate to somewhere to achieve better living conditions, health and education services, employment opportunities and higher wages. In this type of migration, individuals or communities who intend to migrate have their own preferences and desires. Another type of migration, which is forced migration, is the situation that individuals have to leave their places due to some reasons such as war, natural disaster, political or ethnic pressure etc.

Various theories have been developed in the international migration literature due to different reasons that shape migration. Despite the efforts to explain the phenomenon of migration in a single and comprehensive theory, particularly in the mid-19th century, holistic approaches have been abandoned over time by the reason of complex nature of migration. Therefore, international migration movements are discussed through various theories and different aspects with the effect of disciplines that explain the phenomenon of migration within the framework of different approaches. Following the Ravenstein's Laws of Migration,

which is considered to be the first comprehensive theoretical study on migration, a number of theories have tried to analyze the phenomenon of migration. A number of theories have been developed such as push-pull theory, micro and macro theory of neoclassical economy, new labor economy, divided labor market theory, world systems theory and network theory.

Together with international migration, individuals or communities move away from the social and economic conditions of the countries in which they live and open the door to a new life. When people migrate to another country, they encounter with significant differences in the countries they go in terms of political, economic and socio-cultural terms. Political instability in the source countries of migrants, lack of authority, issues arising from security problems and different political regimes in the destination countries affect the harmonization process of immigrants to the new society. Harmonization has different dimensions: economic, socio-cultural and legal. Psychological distress is also encountered due to the longing of migrants for their homeland.

In this study, international migration and the harmonization process of migrants and asylum seekers to the local community are examined through motion pictures titled ‘Brooklyn’ and ‘Moscow On the Hudson’. The main research question of the study is how international migration and harmonization are approached in this two motion pictures. ‘Brooklyn’ tells the story of a young girl named Eilis who emigrated from Ireland to America. Eilis lives in Ireland with her mother and sister. Eilis has a job she doesn’t like in Ireland. In order to increase his financial capability, she emigrated to Brooklyn in Newyork through a priest whom his sister knew. The main character in the film is intended to create a new life for herself. Eilis realizes economic harmonization by obtaining the income that can meet her needs in the country where she emigrated. In addition by establishing the necessary social relations; she has achieved both psychological and socio-cultural harmonization.

The film ‘Moscow On The Hudson’ tells the story of Ivanoff, who is a saxophonist. Film is about Ivanoff’s asylum process from USSR to USA and its aftermath. Ivanoff runs the asylum attempt with

his circus group when he is touring in New York. He escapes from KGB agents and requests asylum in the United States. Ivanoff, who wants to get rid of the pressure of the political regime in the USSR, is narrated with humorous elements. Film examines the effects of regime differences between USSR and USA on the individual and society. On the one hand 'Moscow On The Hudson' mentions that individuals in the United States are given the right to a more free life; on the other hand, it gives place to the oppressive character of the political regime on the individual and the poverty of the society in the USSR. When the character's adaptation to the country of migration is examined, harmonization process can be considered in the economic, legal and socio-cultural aspects. It is about the economic dimension that the main character thinks that he has achieved economic freedom in the country of destination. Ivanoff's attempt to seek asylum under the guarantee of the destination country reveals the legal dimension of harmonization. Finally, the harmonization of Ivanoff to the host society and vice versa are good example of the socio-cultural dimension of harmonization. As emphasized in the theoretical part, it is important to note that harmonization is based on bilateral and mutual interaction. Therefore, it can be said that the character has managed to adapt to his new country in all three dimensions of harmonization and that he has achieved the quality life line he targeted.

In both films, Eilis and Ivanoff are processed with their own personal characteristics and passed through different ways to overcome the adaptation process. In spite of the fact that there have been differences between some situations and events during their stay in USA, both characters successfully overcome the harmonization process.

Motion pictures have the potential to influence both society and country policies as a mass media with a high degree of influence. Therefore, performing film analysis in migration studies both makes the work multi-disipliner and adds an artistic perspective to the study. Inasmuch as cinema films have a high audience capacity, governments should not be ignored their impacts in the public policy building process.